

O‘ZBEKISTONDA HARBIY XIZMATCHILARNING HUQUQIY MADANIYATINI OSHIRISH BO‘YICHA DAVLAT SIYOSATINI YUKSALTIRISH

Eshmuradov Z.M.,

*Podpolkovnik, O‘zbekiston Respublikasi Qurolli Kuchlar Akademiyasi
Harbiy boshqaruv va liderlik kafedrasi katta o‘qituvchisi*

Annotatsiya: Ushbu maqolada O‘zbekistonda harbiy xizmatchilarning huquqiy madaniyatini oshirish bo‘yicha davlat siyosatini yuksaltirish tushinchalari ochib berilgan.

Kalit so‘zlar: harbiy-xizmat, sun‘iy intellekt, qoida, munosabat, yuksaltirish, ko‘nikma, ziddiyatlar, vaziva, shaylik, aniqlik, taktik harakat, uyushqoq, burch, faoliyat.

Аннотация: в этой статье раскрыты особенности управления в условиях изменения военно-политической обстановки, формы вооружённой борьбы, совершенствовании способов и средств, техники и вооружения, которое проявляется в периоде резкого развития различных видов боевых действий.

Ключевые слова: военно-политический, колонна, рубеж, готовность. Точность, тактические действия, слаженность, штаб, управление.

Annotation: this article reveals the features of management in the conditions of changing military and political situation of the form of armed struggle, the improvement of methods and means, equipment and technical, which are manifested in the sharp development of various types of hostilities.

Keywords: military political, column, line, readiness, precision, tactical actions, coherence, headquarters, management.

KIRISH

O‘zbekistonda harbiy xizmatchilarning huquqiy madaniyatini oshirish bo‘yicha davlat siyosatini yuksaltirish masalasini ilmiy nuqtai-nazardan tahlil qilganda, ushbu masala davlat va jamiyat rivojlanishini belgilaydigan bir qator muhim omillar bilan bog‘liq ekanligini ko‘rishimiz mumkin. Rivojlangan jamiyatda davlat fuqarolarining, shu jumladan harbiy xizmatchilarning ham, ijtimoiy-siyosiy faolligi yuqori bo‘lishi kerak. Bu harbiylarning davlat va jamiyat islohotlarida faol ishtirok etishini ta‘minlaydi. Harbiy xizmatchilarning ijtimoiy-siyosiy faoliyatini oshirish orqali ularning jamiyatdagi o‘rnini yanada mustahkamlash mumkin. Bu esa o‘z navbatida jamiyatni mustahkamlash va barqarorlikni ta‘minlashda muhim ahamiyatga ega.

Harbiy xizmatchilarning huquqiy madaniyati va savodxonligi yuksak bo‘lishi talab etiladi. Bu nafaqat qoidalarini bilishni, balki huquqiy meyorlarga rioya qilishni va ularni hurmat qilishni o‘z ichiga oladi. Harbiy xizmatchilar orasida huquqiy savodxonlikni oshirish, ularga huquqiy madaniyatni singdirish orqali ularning kasbiy tayyorgarlik darajasini oshirish va shu bilan birga huquqiy madaniyatning jamiyatda yanada yuqori darajada bo‘lishini ta’minlash mumkin. Harbiy xizmatchilarning islohotlarga daxldorlik tuyg‘usi yuqori bo‘lishi kerak. Ular islohotlarni amalga oshirishda nafaqat davlat siyosatining ijrochilari sifatida, balki islohotlarning faol ishtirokchilari sifatida ham ko‘rilishi lozim. Bu harbiylarning islohotlarga faol hissa qo‘shishini, o‘zlarining fuqarolik burchini ado etishini va shu bilan birga jamiyat rivojiga ko‘mak berishini ta’minlaydi.

O‘zbekiston Prezidenti tomonidan 2019-yil 9-yanvarda imzolangan "Jamiyatda huquqiy ong va huquqiy madaniyatni yuksaltirish tizimini tubdan takomillashtirish to‘g‘risida"gi farmon, keng jamoatchilik, shu jumladan, harbiy xizmatchilar orasida ham huquqiy ong va huquqiy madaniyatni oshirishda muhim ahamiyat kasb etadi. Bu farmon nafaqat huquqiy ong va madaniyatni oshirishga qaratilgan, balki keng jamoatchilikda, shu jumladan harbiy xizmatchilar orasida ham huquqiy savodxonlik darajasini oshirishga to‘sqinlik qiluvchi muammo va kamchiliklarni bartaraf etishga qaratilgan chora-tadbirlarni belgilaydi. Farmonda huquqiy ta’lim va tarbiya ishlarining tizimli va uzviy olib borilmasligi masalasi qayd etilgan. Bu muammoni hal qilish uchun huquqiy saboqlarni ta’lim dasturlariga kiritish, harbiy xizmatchilarni huquqiy bilimlar bilan tanishtirish va ularning huquqiy savodxonligini oshirish zarur. Shuningdek, harbiy xizmatchilar orasida huquqiy madaniyatni oshirish uchun innovatsion usullarni joriy qilish, ommaviy axborot vositalaridan samarali foydalanish, huquqiy tarbiyani rivojlantirish bo‘yicha ilmiy tadqiqotlarni kengaytirish kabi chora-tadbirlar muhim ahamiyatga ega.

O‘zbekistonda harbiy xizmatchilarning huquqiy madaniyatini oshirish davlat siyosatining muhim yo‘nalishlaridan biri sifatida ko‘riladi. Bu, bir tomondan, jamiyatdagi huquqiy madaniyatni oshirishga, ikkinchi tomondan, davlatning barqarorligi va taraqqiyotiga xizmat qiladi. Harbiy xizmatchilar orasida huquqiy ong va madaniyatni yuksaltirish orqali davlat va jamiyat manfaatlariga sodiq, qonunlarga hurmat bilan qaraydigan, yuqori huquqiy madaniyatga ega fuqarolarni tarbiyalash mumkin. O‘zbekistonda harbiy xizmatchilarning huquqiy madaniyatini oshirish bo‘yicha davlat siyosatini yuksaltirish, mamlakat xavfsizligi va mudofaa tizimining samaradorligini oshirish uchun muhim ahamiyatga ega. Bu masala huquqiy bilim va ko‘nikmalarni rivojlantirish, huquqiy ongni shakllantirish va huquqiy madaniyatni yuksaltirish orqali amalga oshirilishi mumkin.

Harbiy xizmatchilarning huquqiy madaniyatini oshirish uchun, ularga doimiy ravishda huquqiy ta’lim berish zarur. Bu harbiy o‘quv darslari, seminarlar, treninglar, va maxsus kurslar orqali amalga oshirilishi mumkin. Harbiy huquq va xalqaro gumanitar huquq bo‘yicha chuqur bilimlar berish, huquqiy bilimlarni amalda qo‘llash ko‘nikmalarini rivojlantirish zarur.

Harbiy xizmatchilarni zarur huquqiy axborot bilan ta‘minlash, ularning huquqiy madaniyatini oshirishda muhimdir. Huquqiy axborot manbalariga erkin kirishni ta‘minlash, axborot texnologiyalari orqali huquqiy bilimlarni ommalashtirish, onlayn platformalar va raqamli kutubxonalar yaratish orqali huquqiy axborotdan foydalanishni osonlashtirish kerak.

Harbiy xizmatchilar orasida huquqiy madaniyatni mustahkamlash uchun, ular o‘rtasida huquqiy bilim va huquqiy ongini targ‘ib qilishga qaratilgan tadbirlar o‘tkazilishi lozim. Bu tadbirlar quyidagilarni o‘z ichiga olishi mumkin:

Huquqiy savodxonlikni oshirishga qaratilgan tanlovlar va musobaqalar;

Harbiy o‘quv darslari va mashg‘ulotlarida huquqiy masalalar bo‘yicha amaliy mashqlar;

Huquqiy mavzularda ma‘ruza va seminarlar tashkil etish.

Huquqiy madaniyatni oshirish bo‘yicha o‘quv va o‘qitish metodikalarini takomillashtirish kerak. Bu o‘z ichiga yangi pedagogik yondashuvlarni joriy qilish, interaktiv va amaliy mashg‘ulotlarni tashkil etish, shuningdek, o‘quv materiallari va resurslarni yangilashni oladi.

Harbiy xizmatchilarning huquqiy bilimlarini amalda qo‘llashlari va huquqiy madaniyat darajasini oshirish uchun nazorat va monitoring mexanizmlarini kuchaytirish zarur. Bunga huquqiy bilimsizlikka qarshi choralar ko‘rish, huquqni buzgan harbiy xizmatchilarni aniqlash va ularga nisbatan tegishli chora-tadbirlar ko‘rish kiradi.

Harbiy xizmatchilarni o‘z huquqlari va majburiyatlari to‘g‘risida xabardor qilish uchun, ular o‘rtasida davlat qonunchiligi, harbiy nizomlar va xalqaro huquq qoidalarini tushuntirish va targ‘ib qilish ishlarini olib borish lozim. Bu jarayonlar davlat organlari, fuqarolik jamiyati tashkilotlari va ekspertlar ishtirokida amalga oshirilishi mumkin.

O‘zbekistonda harbiy xizmatchilarning huquqiy madaniyatini oshirish davlat siyosatini yuksaltirish, nafaqat harbiy xizmatchilarning huquqiy ongini oshirish, balki mamlakat xavfsizligi va barqarorligini ta‘minlashga ham xizmat qiladi. Bu borada tizimli yondashuv va samarali chora-tadbirlar zarur.

O‘zbekiston insonning asosiy huquq va erkinliklari kafolatlangan demokratik huquqiy davlat va fuqarolik jamiyati barpo etish tarafdoridir. Bu majburiyat inson huquqlarini himoya qiluvchi va fuqarolarning faolligini rag‘batlantiruvchi qonunchilik bazasini ishlab chiqishda o‘z ifodasini topmoqda. Demokratiya va fuqarolik jamiyatining asosiy sharti bo‘lgan qonun ustuvorligini ta‘minlovchi jamiyatni barpo etishda bunday asosning yaratilishi hal qiluvchi ahamiyatga ega.

Demokratik huquqiy davlatning rivojlanishi, jamiyat taraqqiyoti fuqarolarning, jumladan, harbiy xizmatchilarning huquqiy ongi va madaniyati darajasi bilan chambarchas bog‘liq. Huquqiy savodxonlik va ongning yuqori darajasi shaxslarning o‘z huquq va majburiyatlarini anglashini ta‘minlaydi, qonunga hurmat madaniyatini tarbiyalaydi. Harbiy xizmatchilar uchun bu tushuncha yanada muhimroq, chunki ular qonunga rioya qilish, davlat va uning fuqarolarini himoya qilish uchun javobgardir.

O‘zbekistonda demokratik huquqiy davlat barpo etish, fuqarolik jamiyatini mustahkamlash borasida islohotlar amalga oshirilmoqda. Qonun ustuvorligini ta‘minlash,

yuksak huquqiy ongni shakllantirish, har tomonlama barkamol, kuchli huquqiy madaniyatga ega avlodni tarbiyalash mazkur islohotlarning asosiy elementlaridan iborat. Ushbu maqsadlarga erishishda huquqiy ta'lim muhim rol o'ynaydi. Huquq fanlarini o'qitishni tizimli yo'lga qo'yish orqali davlatimiz yoshlar va harbiy xizmatchilarda mas'uliyat, konstitutsiyaviy burchlarga sodiqlik tuyg'ularini tarbiyalashni maqsad qilgan. Bunday say-harakatlarga qaramay, harbiy xizmatchilar va keng jamoatchilik o'rtasida huquqiy madaniyatni yuksaltirish borasida bir qator muammolar saqlanib qolmoqda.

Prezidentimiz Shavkat Mirziyoyevning 2019-yilda qabul qilingan "Jamiyatda huquqiy ong va huquqiy madaniyatni yuksaltirish tizimini tubdan takomillashtirish to'g'risida"gi qarorida qonunlar va odob-axloq meyorlariga yetarli darajada hurmat qilinmasligi, shaxs o'rtasida mutanosib yondashish yo'qligi kabi mavjud kamchiliklar ko'rsatib o'tilgan. va ijtimoiy manfaatlar. Huquqiy madaniyat va ongdagi bu bo'shliqlar qonunlarning samarali ijro etilishiga, umumiy boshqaruvga ta'sir ko'rsatmoqda.

2020-yilda qabul qilingan Inson huquqlari bo'yicha Milliy strategiya kompleks ta'lim va ma'rifiy dasturlar orqali huquqiy madaniyatni yuksaltirishga qaratilgan. Ushbu strategiya shaxsiy va siyosiy huquqlarni, iqtisodiy, ijtimoiy va madaniy huquqlarni himoya qilish, amalga oshirish va monitoring qilish mexanizmlarini takomillashtirishga qaratilgan. Bundan tashqari, u inson huquqlarini himoya qilish va harbiy sohani o'z ichiga olgan huquqiy savodxonlikni oshirish bo'yicha xalqaro hamkorlikka urg'u beradi. Harbiy xizmatchilar nafaqat qonun ijrochilari, balki huquqiy davlat tamoyillarini o'zida mujassamlashtirgan fuqarolardir. Harbiy xizmatchilar o'rtasida huquqiy madaniyatni yuksaltirish intizomni saqlash, harbiylar o'z huquqlarini himoya qilishni ta'minlash, jamiyatda qonunga hurmatni yanada mustahkamlashda muhim ahamiyat kasb etadi. Harbiy kontekstga moslashtirilgan samarali huquqiy tayyorgarlik va xabardorlik dasturlari huquqiy nazariya va amaliyot o'rtasidagi tafovutni bartaraf etishga, harbiy xizmatchilarning nafaqat o'z qonuniy huquq va majburiyatlarini bilishini, balki ularni samarali qo'llashga tayyorlanishini ham ta'minlaydi.

Harbiy xizmatchilarning huquqiy madaniyatini oshirish uchun O'zbekiston bir qator amaliy choralarni ko'rishi mumkin:

Huquqiy ta'limni integratsiyalash: Harbiy tayyorgarlik dasturlari doirasida xodimlarning milliy qonunlar va xalqaro huquqiy standartlarni yaxshi bilishini ta'minlash uchun keng qamrovli huquqiy ta'limni kiritish.

Axloqiy me'yorlarni targ'ib qilish: muntazam axloqiy treninglar orqali halollik va javobgarlik madaniyatini rag'batlantirish va inson huquqlari va qonun ustuvorligi kabi qadriyatlarni targ'ib qilish.

Monitoring va baholash: doimiy takomillashtirishni ta'minlash maqsadida huquqiy ta'lim va ma'rifat dasturlari samaradorligini monitoring qilish va baholash mexanizmlarini yaratish.

Jamoatchilikni jalb qilish: Harbiy xizmatchilarni harbiylar va fuqarolik jamiyati o'rtasida yaqinroq aloqani mustahkamlash, o'zaro hurmat va huquqiy tamoyillarni tushunishni kuchaytirish uchun jamoatchilik bilan bog'liq dasturlarga jalb qilish.

O‘zbekistonda harbiy xizmatchilar o‘rtasida huquqiy madaniyatni yuksaltirish ko‘p qirrali ish bo‘lib, mustahkam huquqiy ta’lim, axloqiy tarbiya va uzluksiz baholashni uyg‘unlashtirishni talab qiladi. Bu sohalarni hal etish orqali O‘zbekiston huquqiy davlatni mustahkamlash, demokratik huquqiy davlat barpo etish, adolat va inson huquqlari tamoyillarini himoya qiluvchi intizomli va huquqiy ongli harbiy kuchning rivojlanishini ta’minlashi mumkin.

O‘zbekistonda harbiy xizmatchilarning huquqiy madaniyatini oshirish bo‘yicha davlat siyosatini yuksaltirish masalasi mamlakatning umumiy huquqiy madaniyatini rivojlantirish, yoshlarning huquqiy va siyosiy savodxonligini oshirish va fuqarolik jamiyatini mustahkamlashga qaratilgan siyosiy va huquqiy choralar bilan bevosita bog‘liqdir. Mamlakat aholisi tarkibida yoshlar katta foizni tashkil etib, ularning huquqiy va siyosiy savodxonligi O‘zbekistonning barqaror rivojlanishi uchun zaruriy shartlardan biri hisoblanadi. Harbiy xizmatchilarning huquqiy madaniyatini oshirish, ularning o‘z vazifalarini qonuniy va huquqiy asosda bajarishini ta’minlash, shuningdek, ularni huquqiy ongli fuqarolar sifatida shakllantirish uchun muhimdir. Bu masala jamiyatda huquqiy madaniyatni oshirishning umumiy strategiyasiga kiritilgan bo‘lib, bu esa o‘z navbatida huquqiy ongni rivojlantirish, konstitutsiya va qonunlarni hurmat qilishga asoslangan.

Jamoatchilik nazorati instituti bu borada katta ahamiyatga ega bo‘lib, u davlat organlari va tashkilotlarining faoliyatini nazorat qilish, qonunbuzarliklarning oldini olish va davlatning shaffofligini ta’minlash uchun mo‘ljallangan. Jamoatchilik nazorati O‘zbekistonning uzoq tarixiy ildizlariga ega bo‘lib, zamonaviy davrda uning rivojlanishi va huquqiy madaniyatni oshirishdagi roli yana-da ortdi. Bu jarayonda yoshlarning faol ishtiroki muhim ahamiyat kasb etadi, chunki ular kelajakda jamiyatning faol va ongli fuqarolari bo‘lishlari kerak. Yoshlar, jumladan, harbiy xizmatchilar uchun huquqiy ta’lim va tarbiyani oshirish, ularga konstitutsiya, qonunlar va nizomlar bo‘yicha chuqur bilim berish lozim. Huquqiy ta’limning maqsadi – harbiy xizmatchilarning huquqiy ongini oshirish va ularni huquqiy mas’uliyat bilan tanishtirishdir. Bu, o‘z navbatida, yoshlarni ijtimoiy hayotda va xizmat vazifalarida qonunlarga amal qiladigan fuqarolar sifatida shakllantirishga yordam beradi.

Harbiy xizmatda jamoatchilik nazoratini kuchaytirish orqali harbiy xizmatchilarning faoliyatini nazorat qilish va qonunbuzarliklarning oldini olish mumkin. Jamoatchilik nazorati jarayonida yoshlarning faol ishtiroki ularning huquqiy madaniyatini oshirishda katta rol o‘ynaydi. Huquqiy madaniyatni oshirish uchun huquqiy axborotni zamonaviy va samarali usullar bilan yetkazish kerak. Raqamli texnologiyalar, ommaviy axborot vositalari va boshqa zamonaviy vositalardan foydalanish bu borada muhim ahamiyatga ega.

Harbiy qismlarda va boshqa tashkilotlarda huquqiy madaniyatni oshirish maqsadida ma’ruzalar, davra suhbatlari, seminarlar va boshqa turdagi tadbirlarni o‘tkazish zarur. Ushbu tadbirlar harbiy xizmatchilar va yoshlarning huquqiy bilimlarini oshirishga qaratilgan bo‘lib, ular orqali yoshlar konstitutsiya va qonunlarni hurmat qilishga o‘rganadilar. Huquqiy ta’lim va tarbiyada mahalla va oila institutlarining ishtirokini kuchaytirish zarur. Bu, nafaqat davlat organlari, balki mahalla va oilaning ham bu jarayonda faol rol o‘ynashini ta’minlaydi, bu esa

huquqiy madaniyatni oshirishda muhim omil hisoblanadi. O‘zbekistonda harbiy xizmatchilarning huquqiy madaniyatini oshirish davlat siyosatining muhim yo‘nalishlaridan biri bo‘lib, bu jarayonda huquqiy ta‘lim va tarbiyani tizimli ravishda amalga oshirish, jamoatchilik nazoratini kuchaytirish, huquqiy axborotni samarali yetkazish va mahalla hamda oila institutlarining ishtirokini ta‘minlash zarur. Bu chora-tadbirlar jamiyatda huquqiy madaniyatni mustahkamlash va yoshlarni huquqiy ongli fuqarolar sifatida shakllantirishga xizmat qiladi.

Harbiy xizmatchilarni huquqiy tarbiyalash orqali ular orasida qonunlarga rioya qilish, qonunbuzarliklarning oldini olish va jamoat tartibini saqlashga intilish mustahkamlanadi. Huquqiy madaniyatni oshirishda davlat ramzlari - Davlat gerbi, Davlat bayrog‘i, va Davlat madhiyasini e‘zozlash ham muhim ahamiyat kasb etadi. Ushbu ramzlar vatanga sadoqat, hurmat va milliy iftixorni tarbiyalaydi. Harbiy xizmatda huquqiy madaniyatni oshirish uchun harbiy xizmatchilar orasida huquqiy huquqbuzarliklarning oldini olish va huquqiy nazoratni kuchaytirish zarur. Bu jarayonlarni amalga oshirish uchun harbiy birliklar va hududiy jamoatchilik tashkilotlari bilan hamkorlik qilish talab etiladi. Ta‘lim jarayonida huquqiy madaniyat va insonparvarlik qadriyatlarini shakllantirishning ahamiyati jamiyatning rivojlanish bosqichlari bilan chambarchas bog‘liq. Vaqt o‘tishi bilan, jamiyatning rivojlanish bosqichi o‘zgargan sayin, ma‘naviy mezon va qadriyatlar tizimi ham o‘zgaradi. Masalan, o‘tmishda huquqiy madaniyat diniy va an‘anaviy qonun-qoidalar bilan bog‘liq bo‘lgan bo‘lsa, hozirgi kunda demokratik huquqiy tamoyillar asosida rivojlanmoqda.

Oliy ta‘lim muassasalari va harbiy ta‘lim muassasalarida huquqiy bilimlarni berish va huquqiy madaniyatni shakllantirish pedagogik jarayonning asosiy tarkibiy qismi hisoblanadi. Harbiy xizmatchilarni tarbiyalash jarayonida pedagoglardan yuqori mahorat, keng qamrovli bilim va tajriba talab etiladi. Ta‘lim jarayonida talabalar va harbiy xizmatchilarni erkin fikrlashga, o‘z fikrlarini himoya qilishga va ularni boshqalarga etkazish mahoratini shakllantirishga o‘rgatish muhim ahamiyat kasb etadi. Harbiy xizmatchilarning huquqiy madaniyatini oshirish O‘zbekiston davlat siyosatining muhim yo‘nalishlaridan biridir. Bu jarayon davlatning barqarorligini ta‘minlash, fuqarolik jamiyatining rivojlanishini qo‘llab-quvvatlash va harbiy xizmatchilarning huquqiy ongini va huquqiy madaniyatini yuksaltirishga qaratilgan. Buning uchun huquqiy tarbiya va huquqiy madaniyatni rivojlantirish bo‘yicha zamonaviy uslublarni joriy etish va bu jarayonda barcha ijtimoiy institutlarning faol ishtirokini ta‘minlash lozim.

Huquqiy madaniyat insonning huquq va majburiyatlarini anglashi, qonunlar va meyorlarga rioya qilishi va ularni faoliyatida qo‘llashi orqali shakllanadi. Huquqiy madaniyat shaxsning umumiy madaniyatining tarkibiy qismi hisoblanadi. Bu madaniyat nafaqat o‘z huquqlarini bilish, balki ularni anglash va amalga oshirish, shuningdek, o‘zgalarning huquqlarini hurmat qilish, adolatga intilish, va korrupsiyaga qarshi kurashish orqali ham yuksaladi.

Harbiy xizmatchilarning huquqiy madaniyatini oshirish davlat va jamiyat barqarorligini ta‘minlashda muhim ahamiyatga ega. Buning uchun davlat tomonidan qator qonunlar va meyoriy hujjatlar qabul qilingan. Mazkur sohadagi asosiy maqsad - harbiy xizmatchilarni

qonunlarni biluvchi, huquqiy masalalarni to‘g‘ri tushunuvchi va o‘z huquqlari hamda majburiyatlarini bilib amalga oshiruvchi malakali kadrlar sifatida tarbiyalashdan iborat.

Huquqiy ta‘lim va tarbiya harbiy xizmatchilarning huquqiy madaniyatini shakllantirishda asosiy rol o‘ynaydi. Bu yo‘nalishda quyidagi chora-tadbirlar muhimdir:

Harbiy xizmatchilarga huquqiy bilimlar berish orqali ularning huquqiy madaniyati shakllantiriladi. Bu jarayonda konstitutsiya, qonunlar va boshqa meyoriy hujjatlarni o‘rganish muhim ahamiyat kasb etadi.

Harbiy xizmatchilar o‘z huquqiy bilimlarini kundalik faoliyatda qo‘llab, qonunlarga rioya etishlari lozim. Bu ularning huquqiy madaniyatini mustahkamlashga yordam beradi.

Harbiy xizmatchilarda huquqiy ongni shakllantirish va rivojlantirish uchun huquqiy tarbiyaga ahamiyat berish kerak. Bu huquqiy bilimlarni amaliyotda qo‘llash, jinoyatchilikka qarshi kurashish, va korrupsiyani oldini olishda yordam beradi.

O‘zbekiston Respublikasida davlat siyosati harbiy xizmatchilarning huquqiy madaniyatini yuksaltirishga qaratilgan. Buning uchun quyidagi qadamlar amalga oshirilmoqda:

Huquqiy bilimlarni oshirish uchun maxsus kurslar tashkil etish: Harbiy xizmatchilar uchun huquqiy bilimlar berishga qaratilgan maxsus kurslar tashkil etilishi kerak. Bu kurslar orqali harbiy xizmatchilar huquqiy bilimlarni mukammal o‘zlashtirish imkoniga ega bo‘ladilar.

Huquqiy madaniyatni shakllantirishga qaratilgan tadbirlar: Harbiy xizmatchilar o‘rtasida huquqiy madaniyatni yuksaltirishga qaratilgan turli tadbirlar va loyihalarni amalga oshirish lozim. Masalan, huquqiy seminarlar, treninglar va ma‘ruzalar.

Huquqiy ongni oshirish uchun materiallar tayyorlash: Harbiy xizmatchilarning huquqiy bilimlari va ongini oshirish uchun maxsus materiallar, kitoblar va broshyuralar tayyorlash zarur. Bu materiallar harbiy xizmatchilarning huquqiy bilimlarini boyitishga yordam beradi.

Mamlakatda huquqiy madaniyatni yuksaltirish borasidagi islohotlar o‘z samarasini beradi. Harbiy xizmatchilarning huquqiy madaniyati yuksalishi orqali davlat xavfsizligi va barqarorligi ta‘minlanadi. Huquqiy madaniyati yuqori bo‘lgan harbiy xizmatchilar davlat qonunlariga rioya qiladigan, huquq va majburiyatlarini anglagan holda amal qiladigan, va jamiyat manfaatlarini himoya qiladigan shaxslardir. Bu siyosat O‘zbekistonning umumiy huquqiy madaniyatini yuksaltirishga qaratilgan say-harakatlar bilan uyg‘unlikda bo‘lib, jamiyatda qonuniylik va adolatni mustahkamlashga xizmat qiladi.

O‘zbekistonda harbiy xizmatchilarning huquqiy madaniyatini yuksaltirish bo‘yicha davlat siyosatini takomillashtirish mavzusini falsafiy-huquqiy tahlil qilishda armiyaning jamiyat va davlatdagi rolini tushunish bilan bog‘liq bir qator muhim tushuncha va jihatlarni hisobga olish kerak. Armiya davlat suvereniteti va xavfsizligini ta‘minlovchi muhim ijtimoiy-siyosiy institutdir. Jamiyatda armiya ikki tomonlama rol o‘ynaydi: u milliy manfaatlarni himoya qiladi va ayni paytda fuqarolik o‘ziga xosligi va intizomini shakllantirish vositasi bo‘lib xizmat qiladi. Huquqiy falsafa nuqtai nazaridan, bu armiyani nafaqat kuch va harbiy qudrat tashuvchisi, balki harbiy xizmatchilar ongiga singdirilishi kerak bo‘lgan ma‘lum bir huquqiy va ma‘naviy kodeksning tashuvchisi sifatida ham ko‘rib chiqishni taqozo etadi.

Harbiy xizmatchilarning huquqiy madaniyati armiya topshiriqlarini bajarishga, shuningdek, harbiylar va tinch aholi o'rtasidagi munosabatlarga bevosita ta'sir qiladi. Huquqiy madaniyatni rivojlantirish harbiy xizmatchilarning o'z burchlariga, boshqa shaxslarning huquq va erkinliklariga, shuningdek, huquq va tartibot normalari va tamoyillariga mas'uliyatli va ongli munosabatini shakllantiradigan bilim, ko'nikma va e'tiqodlarni o'z ichiga oladi. Bu, ayniqsa, qonun ustuvorligi va inson huquqlarini hurmat qilishga asoslangan huquqiy jamiyat qurishga intilayotgan davlat sharoitida muhim ahamiyat kasb etadi.

Boshqa mamlakatlardagi armiyani isloh qilish tajribasini hisobga olgan holda shuni tushunish kerakki, harbiy ta'lim tizimidagi o'zgarishlar nafaqat texnik yoki tashkiliy o'zgarishlar bilan cheklanmasligi, balki shakllantirishning falsafiy va huquqiy jihatlarini ham hisobga olishi kerak. harbiy xizmatchilarning ongi. O'zbekistonda harbiy ta'lim tizimini rivojlantirish salohiyati mavjud bo'lib, unda huquqiy madaniyat va axloq ta'lim dasturlari asosini tashkil etadi. Shu o'rinda alohida ta'kidlash joizki, ta'lim harbiy mahorat bilan bir qatorda harbiy xizmatchilarning konstitutsiyaviy tamoyillari, huquq va majburiyatlari, shuningdek, ularning jamiyatdagi davlat himoyachisi va uning qadriyatlari tashuvchisi sifatidagi o'rnini tushunishni kuchaytirishi kerak.

Harbiy kadrlar tayyorlashning muhim jihati harbiy va fuqarolik huquqiy madaniyati o'rtasidagi bog'liqlikdir. Harbiy intizom va axloq fuqarolik qadriyatlari va qonun ustuvorligiga zid kelmasligi, balki ularni to'ldirishi kerak. Shu ma'noda, harbiy ta'lim tizimida huquqiy savodxonlik kurslarini tashkil etish va joriy etish, jumladan, inson huquqlari, fuqarolik huquqlari va majburiyatlarini bilish davlatning mas'uliyatli va huquqiy ongli himoyachilarini shakllantirishda muhim qadam bo'ladi. O'zbekiston Qurolli Kuchlarini isloh qilish sharoitida professional armiyaga o'tish va bu bilan bog'liq harbiy xizmatchilarning malakasiga qo'yiladigan talablarni hisobga olish zarur. Armiyani professionallashtirish harbiy xizmatchilarning bilim darajasi, mas'uliyati va huquqiy madaniyatini oshirishni nazarda tutadi. Harbiy xizmatchilarni tayyorlash nafaqat jangovar mahoratga, balki askar shaxsini har tomonlama rivojlantirishga, shu jumladan uning huquqiy savodxonligini, mas'uliyat hissini va xulq-atvorning axloqiy va axloqiy me'yorlarini tushunishga asoslanishi kerak. Harbiy xizmatchilarning huquqiy madaniyatini oshirish bo'yicha davlat siyosatini takomillashtirish kadrlar tayyorlash va ta'lim dasturlarini ishlab chiqishda falsafiy va huquqiy tamoyillarni integratsiyalashuvini taqozo etadi. Harbiy xizmatchilarning huquqiy madaniyatini oshirish bo'yicha davlat siyosatini takomillashtirish nafaqat harbiy ta'lim tizimini isloh qilishni, balki harbiy xizmatchilarning huquqiy ongini shakllantirishning falsafiy va huquqiy asoslarini chuqur anglashni o'z ichiga olgan kompleks yondashuvni talab qiladi.

XULOSA

O'zbekistonda harbiy xizmatchilar huquqiy madaniyatini rivojlantirishda innovatsion texnologiyalardan foydalanish tizimi yangi imkoniyatlar ochadi. Falsafiy nuqtai nazardan, ushbu istiqbollar harbiy ta'limda texnologiyalarning samaradorligini oshirish, harbiy

xizmatchilarning huquqiy savodxonligini individual darajada oshirish va shaxsiy axloqiy pozitsiyalarini mustahkamlashga yo‘naltirilgan.

Umuman olganda, harbiy-huquqiy ta‘lim va huquqiy madaniyatni yuksaltirishda texnologiyalarni integratsiyalash strategiyasi, davlat siyosati va innovatsion texnologiyalarni qo‘llashning istiqbollari bu sohadagi rivojlanishni ta‘minlaydi. Bunday yondashuv harbiy xizmatchilarning huquqiy madaniyati va axloqiy rivojlanishiga zamonaviy talablar asosida samarali yo‘l-yo‘riq beradi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1. O‘zbekiston Respublikasining Konstitusiyasi. – Toshkent: O‘zbekiston, 2018. – 80 b.
2. Davlat boshqaruvini yangilash va yanada demokratlashtirish mamlakatni modernizasiya va isloh qilishda partiyalar rolini yanada kuchaytirish to‘g‘risidagi Qonun. 2006 yil 8 noyabr. // O‘zR Oliy Majlisi Axborotnomasi. – Toshkent, 2006. – № 11. – B. 75.
3. Ta‘lim to‘g‘risida: O‘zbekiston Respublikasining Qonuni. 1997 yil 29 avgust // Barkamol avlod – O‘zbekiston taraqqiyotining poydevori. – Toshkent, 1997. – B. 20-29.
4. “Fuqarolarning o‘zini o‘zi boshqarish organlari to‘g‘risida” O‘zbekiston Respublikasining Qonuni. 1993 yil 2 sentabr. // O‘zbekiston Respublikasi Oliy Kengashining axborotnomasi. – Toshkent, 1993. – № 9. – B. 23-29
5. “Ommaviy axborot vositalari to‘g‘risida” O‘zbekiston Respublikasining Qonuni (yangi tahriri) /O‘zbekiston Respublikasining ommaviy axborot vositalari to‘g‘risidagi qonunchilik hujjatlari. – Toshkent: O‘zbekiston, 2007. – 80 b.